

Afrapportering, projektet

”Sammenhængen mellem boligformer og livskvalitet for ældre”

Af

Seniorforsker Anu Siren & Videnskabelig Assistent Maria Hedemark Poulsen

Opdateret version, d. 3. maj 2016

Sammenfatning

- Samfundet kan indrettes mere aldersvenligt ("age friendly"), dvs. at samfundet har som formål, at støtte og facilitere god aldring og forebyggelse af funktionstab, ensomhed, sygdom mm., og at samfundet fremmer livskvalitet, aktiv aldring og samfundsdeltagelse. Dette gælder stort alle sektorer i samfundet, også boligsektoren.
- Indtil videre har tendensen været, at mange bor i den samme bolig, de har boet i størstedelen af deres voksenliv, og først flytter i forbindelse med transitionen fra en almindelig bolig til en ældrebolig eller plejebolig. Transitionen til en ny, mere aldersvenlig bolig tidligere i livet (præ-alderdommen) kunne potentielt fremme livskvalitet og forebygge funktionstab mm.
- Der har ikke været meget fokus på ældre som et brugersegment /markedssegment på boligområdet, men man kunne i planlægningen heraf med fordel også tænke mere på "sidstegangskøbere".
- Fra ældredatabasens data (indsamlet i 1997-2002-2007-2012) kan vi se, at både flytteaktivitet og interessen for at flytte til en ny bolig i præ-alderdom eller alderdommen (i alderen 52+) er vokset gennem årene, og at der er voksende interesse især blandt de "ung ældre", dvs. dem der inden for de 5-10 år også skal igennem transitionen af at forlade arbejdsmarkedet
- Personer 52+, der enten er flyttet for nylig eller overvejer at flytte inden for de næste 5 år, angiver typisk et ønske om en mindre og mere centralt beliggende bolig som en væsentlig grund. Der er også voksende interesse i boligfællesskaber, især i de yngste aldersgrupper. Indtil videre er beboere i bofællesskaber overvejende ældre end beboere i almindelige boligtyper.
- Sammenlignet med andre boligformer, kan vi ikke finde evidens for, at ældre beboere i boligfællesskaber har bedre livskvalitet eller er mindre ensomme. Dette skyldes muligvis at ensomhed, mindre socialt samvær og livskvalitet i højere grad er knyttet til nogle stærke aldersrelaterede faktorer såsom helbred, og om man har en partner eller ej og ikke så meget til boligformen.
- I regressionsanalyserne, hvor vi kontrollerede for baggrundsvariable såsom civilstatus, økonomi og helbred, kunne vi ikke finde statistisk signifikante forskelle i livskvaliteten eller ensomheden mellem de forskellige boligformer.
- Dog kan vi se, at beboere i boligfællesskaber har noget tættere og mere aktive naborelationer end beboere i andre boligformer. Resultater tyder også på, at mens beboere i bofællesskaber ift. deres sociodemografiske karakteristika på nogle måder ligner dem der bor til leje, oplever bofællesskabsbeboere højere livskvalitet, har meget tættere naborelationer og har meget færre karakteristika, der tyder på social eksklusion (såsom mangel på socialt netværk, mangel på nabokontakt, lavere aktivitetsniveau).
- En meget større andel af beboere i boligfællesskaber er enker/enkemænd eller fraskilte. Vi kan se, at civilstatus har en stor betydning for både ensomhed og oplevet livskvalitet. Det kan være, at dem som har valgt at bo i et bofællesskab (måske som følge af ændring i civilstatusset), ville opleve mere ensomhed og værre livskvalitet hvis de var blevet boende i en anden boligform. Dermed er der mulighed for at resultatet at der ingen forskel er, faktisk er en positiv fund.

Datagrundlaget og analyse

Ældredatabasens data fra den 4. bølge i 2012 (i nogle deskriptive sammenligninger også data fra 1997-2002-2007). Respondenternes aldersfordeling og repræsentativitet præsenteres i tabel 1:

Tabel 1. Respondenterne i 2012 bølgen pr. aldersgruppe

Alder/Kohorte	N	%	N i Bef.	%
52 årige (f. 1960)	1605	16,1	75.860	17,91
57 årige (f.1955)	1782	17,9	71.144	16,79
62 årige (f.1950)	1778	17,8	69.016	16,29
67 årige (f.1945)	1845	18,5	73.366	17,32
72 årige (f.1940)	1175	11,8	48.762	11,51
77 årige (f.1935)	830	8,3	35.642	8,41
82 årige (f.1930)	543	5,5	25.224	5,95
87 årige (f.1925)	310	3,1	16.483	3,89
92 årige (f.1920)	97	1,0	8.151	1,92

Variable der indgik i analyserne (se også tabel 1 og 2 i Bilag 1):

Baggrundsvariable

- Køn
- Alder/kohorte
- Civilstatus
- Selvvurderet helbred
- Selvvurderet økonomi
- Uddannelse

Boligvariable

- Boligtype (ejer/andel/leje/andet)
- Beboelsestype (parcel eller rækkehus/etagehus eller flerfamiliehus/landejendom)
- Afstand til købmanden, afstand til offentlig transport
- Bor alene (ja/nej)
- Hvor længe har man haft ens nuværende bolig
- Flyttet indenfor de sidste 5 år (ja/nej)
- Overvejer at flytte inden for de næste 5 år (ja/nej)
- Grunden til at man er flyttet
- Grunden til at man overvejer at flytte
- Om man kunne tænke sig at bo i et bofællesskab med andre i sin egen alder

Variable vedr. livskvalitet, socialt samvær mm.

- Frivilligt arbejde (forskellige domæner)
- Forskellige aktiviteter
- Livskvalitet
- Ensomhed
- Nogen at tale med (ja/nej)
- Naboer man kun hilser på (ja/nej)
- Naboer man snakker lidt med (ja/nej)
- Naboer man kommer en del sammen med (ja/nej)
- Naboer man er venner med (ja/nej)

Analyserne:

- Krydstabulering
- Variansanalyse (ANOVA)
- Lineær regressionsanalyse

I sammenligning af respondenter som boede hhv. i bofællesskab, ejerbolig, andelsbolig og lejebolig, delte vi populationen op mellem dem, der var 77 eller ældre og dem, der var under 77 år. Dette var fordi beboere i bofællesskaber oftere var ældre end andre respondenter, og dermed også oftere boede alene, var enker/enkemænd og havde dårligere helbred (se tabeller 2-4 nedenunder).

Endvidere, en meget lille del af ældredatabasens respondenter bor i et bofællesskab, hvilket gav udfordringer ift. sammenligninger og fortolkning af resultater.

Tabel 2. Alder og boligform

	52	57	62	67	72	77	82	87	92	Total	***
Bofællesskab	17	17	29	38	31	36	36	20	10	234	
	7,26	7,26	12,39	16,24	13,25	15,38	15,38	8,55	4,27	100	
Ejerbolig	1.210	1.350	1.337	1.381	783	474	297	143	35	7.010	
	17,26	19,26	19,07	19,7	11,17	6,76	4,24	2,04	0,5	100	
Andelsbolig	63	79	98	99	86	81	55	37	7	605	
	10,41	13,06	16,2	16,36	14,21	13,39	9,09	6,12	1,16	100	
Lejebolig	309	331	310	317	265	227	146	84	27	2.016	
	15,33	16,42	15,38	15,72	13,14	11,26	7,24	4,17	1,34	100	
Total	1.599	1.777	1.774	1.835	1.165	818	534	284	79	9.865	
	16,21	18,01	17,98	18,6	11,81	8,29	5,41	2,88	0,8	100	

Tabel 3. Civilstand og boligform

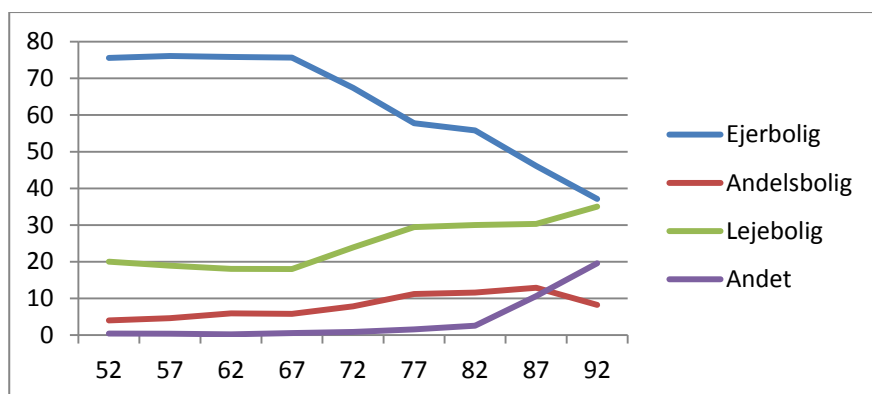
	Gift	Separeret	Enke/enkemand	Aldrig gift	Registreret partnerskab	Total	***
Bofællesskab	83	37	88	23		3	234
	35,47	15,81	37,61	9,83		1,28	100
Ejerbolig	5.319	594	686	376		31	7.006
	75,92	8,48	9,79	5,37		0,44	100
Andelsbolig	279	100	145	75		4	603
	46,27	16,58	24,05	12,44		0,66	100
Lejebolig	786	549	412	248		18	2.013
	39,05	27,27	20,47	12,32		0,89	100
Total	6.467	1.280	1.331	722		56	9.856
	65,61	12,99	13,5	7,33		0,57	100

Tabel 4. Selvvurderet helbred og boligform

	Virkeligt godt	Godt	Nogenlunde	Dårligt	Meget dårligt	Total	***
Bofællesskab	43	101	61	18	11	234	
	18,38	43,16	26,07	7,69	4,7	100	
Ejerbolig	2.007	3.367	1.327	234	53	6.988	
	28,72	48,18	18,99	3,35	0,76	100	
Andelsbolig	120	291	147	34	10	602	
	19,93	48,34	24,42	5,65	1,66	100	
Lejebolig	350	809	591	177	66	1.993	
	17,56	40,59	29,65	8,88	3,31	100	
Total	2.520	4.568	2.126	463	140	9.817	
	25,67	46,53	21,66	4,72	1,43	100	

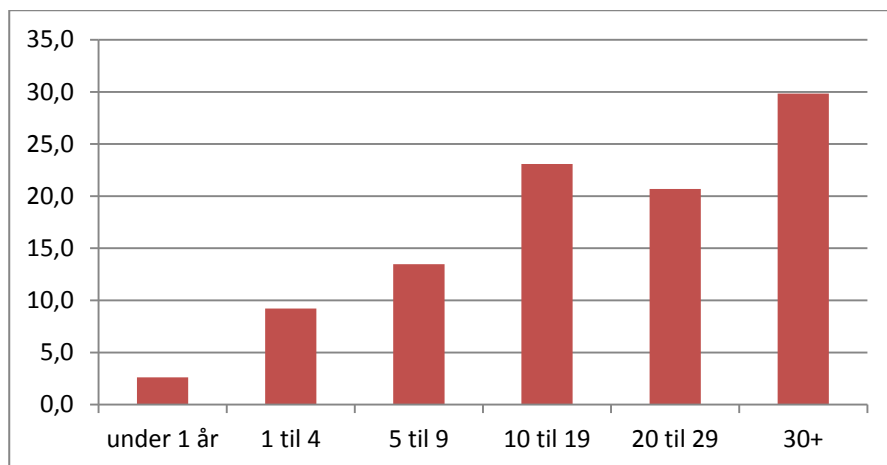
Resultater 1: Boligsituation og boligønsker blandt de danske ældre

- Af ældredatabasens respondenter, bor 71% i en ejerbolig, 22% i en lejebolig, 7% i en andelsbolig og 1% i en plejebolig eller bolig indrettet for ældre eller handicappede. Figur 1 viser fordelingen af boligtyper og alder.

Figur 1. Boligtype og alder i 2012.

- Af respondenterne, bor 26% alene og 2,3% i et bofælleskab
- Mange har haft deres bolig i mange år, dvs. at de bor i en bolig, de har haft størstedelen af deres voksenliv (figur 2).

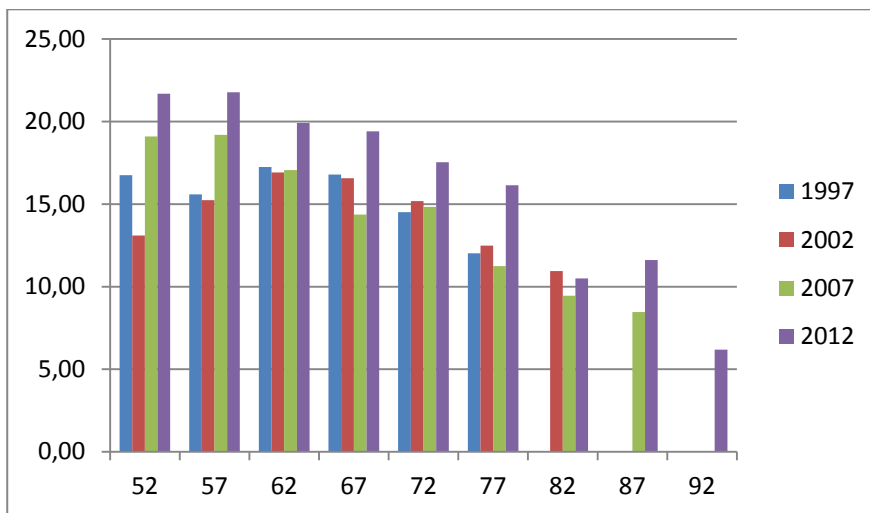
Figur 2. "Hvor mange år har De haft Deres nuværende bolig?" Procent.

- 12% af respondenterne er flyttet indenfor de sidste 4 år. Blandt dem, er de yngste respondenter (52 årige) overrepræsenteret. Der er også en lille overrepræsentation af 77 årige og 92 årige. Vi fortolker, at dette afspejler visse transitioner: ved 73-77 års alderen flytter folk måske oftere pga. partners død og ved 88-92 års alderen er der tale om indflytning til et plejehjem.

- Mest hyppige årsager til at man er flyttet er:
  - ✓ At få en mindre bolig (26%)
  - ✓ Skilsmisse eller dødsfald (12%)
  - ✓ At bo mere centralt (11%)
  - ✓ At få en mere moderne bolig (10%)
  - ✓ At få en billigere bolig (10%)

(En årsag ganske få nævner: at bo tættere på naturen (4%))

- Andelen, der overvejer at flytte (inden for de næste 5 år) er vokset i alle aldersgrupper 1997-2012 (figur 3).

Figur 3. Andelen pr. aldersgruppe der overvejer at flytte inden for de næste 5 år, i 1997, 2002, 2007 og 2012

- Alt i alt, overvejer 19% af respondenterne at flytte indenfor de næste 5 år. Mest hyppige årsager til at man overvejer at flytte er:
  - ✓ At få en mindre bolig (47%)
  - ✓ At slippe for havearbejde (21%)
  - ✓ At bo mere centralt (14%)
  - ✓ At få en billigere bolig (12%)
  - ✓ At undgå trapper (11%)

(Årsager ganske få nævner: at bo tættere på familien (5%), at få en større bolig (4%), at bo tættere på naturen (3%), skilsmisse eller dødsfald (1%))

Ca. 35% af dem der overvejer at flytte kunne tænke sig at bo i et bofællesskab med andre på deres egen alder. Andelen er vokset lidt siden 1997 (hvor den lå på 30%), men der ser ud til, at der er nogen udsving (2002 andelen var særdeles høj, 39%), og vi kan ikke umiddelbart give et bud på, hvad dette skyldes.

Resultater 2: fordelinger på tværs af boligformgrupperne

- I følgende tabeller er beboergrupperne ikke blevet opdelt efter alder, og der er ikke blevet kontrolleret for baggrundsvariable. Dvs. vi sammenligner grupperne som de er.
- Opsummering af resultater:
  - ✓ Beboere i ejerboliger har højest livskvalitet, er mindst ensomme, og har oftest nogen de kan snakke med ved problemer
  - ✓ Sammenlignet med ejerboligbeboere og i nogle tilfælde også andelsboligbeboere, har beboere i bofællesskaber lidt lavere livskvalitet og er oftere ensomme.
  - ✓ Beboere i bofællesskaber har dog oftere tætte naborelationer
  - ✓ Beboere i lejeboliger har det værst ift. indikatorer af livskvalitet og socialt samvær.
  - ✓ Dog NB: i regressionsanalyserne, hvor vi kontrollerede for baggrundsvariable såsom socioøkonomisk status, alder og helbred, kunne vi ikke finde forskelle i livskvaliteten mellem de forskellige boligformer.

Tabel 5. Livskvalitet. Antal og procent.

	Så dårlig - kan ikke blive værre	Meget dårlig	Dårlig	Nogenlunde	God	Meget god	Så god – kan ikke blive bedre	Total	***
Bofællesskab	2	1	4	23	73	96	33	232	
	0,86	0,43	1,72	9,91	31,47	41,38	14,22	100	
Ejerbolig	3	11	46	442	1.67	3.58	1.221	6.973	
	0,04	0,16	0,66	6,34	23,95	51,34	17,51	100	
Andelsbolig	0	1	3	59	160	280	97	600	
	0	0,17	0,5	9,83	26,67	46,67	16,17	100	
Lejebolig	14	16	56	285	568	781	256	1.976	
	0,71	0,81	2,83	14,42	28,74	39,52	12,96	100	
Total	19	29	109	809	2.471	4.737	1.607	9.781	
	0,19	0,3	1,11	8,27	25,26	48,43	16,43	100	

Tabel 6. Ensom. Antal og procent

	Ofte	Af og til	Sjældent	Aldrig	Total	***
Bofællesskab	9	31	36	157	233	
	3,86	13,3	15,45	67,38	100	
Ejerbolig	74	385	1.094	5.425	6.978	
	1,06	5,52	15,68	77,74	100	
Andelsbolig	21	56	145	380	602	
	3,49	9,3	24,09	63,12	100	
Lejebolig	102	270	371	1.248	1.991	
	5,12	13,56	18,63	62,68	100	
Total	206	742	1.646	7.21	9.804	

Tabel 7. Har du nogen du kan tale med ved problemer? Antal og Procent

	Nej	Ja	Total	***
Bofællesskab	13	220	233	
	5,58	94,42	100	
Ejerbolig	260	6.702	6.962	
	3,73	96,27	100	
Andelsbolig	33	563	596	
	5,54	94,46	100	
Lejebolig	163	1.824	1.987	
	8,2	91,8	100	
Total	469	9.309	9.778	
	4,8	95,2	100	

Tabel 8. Nabokontakt: Naboer du kun hilser på. Antal og procent.

	Nej	Ja	Total	***
Bofællesskab	69	164	233	
	29,61	70,39	100	
Ejerbolig	1.843	5.145	6.988	
	26,37	73,63	100	
Andelsbolig	146	457	603	
	24,21	75,79	100	
Lejebolig	323	1.675	1.998	
	16,17	83,83	100	
Total	2.381	7.441	9.822	
	24,24	75,76	100	

Tabel 9. Nabokontakt: Naboer du snakker lidt med. Antal og procent.

	Nej	Ja	Total	***
Bofællesskab	22	211	233	
	9,44	90,56	100	
Ejerbolig	532	6.457	6.989	
	7,61	92,39	100	
Andelsbolig	47	556	603	
	7,79	92,21	100	
Lejebolig	318	1.682	2	
	15,9	84,1	100	
Total	919	8.906	9.825	
	9,35	90,65	100	

Tabel 10. Nabokontakt: Naboer du kommer en del sammen med. Antal og procent.

	Nej	Ja	Total	***
Bofællesskab	112	121	233	
	48,07	51,93	100	
Ejerbolig	3.432	3.557	6.989	
	49,11	50,89	100	
Andelsbolig	325	278	603	
	53,9	46,1	100	
Lejebolig	1.341	656	1.997	
	67,15	32,85	100	
Total	5,21	4.612	9.822	
	53,04	46,96	100	

Tabel 11. Nabokontakt: Naboer du er venner med. Antal og procent.

	Nej	Ja	Total	***
Bofællesskab	108	123	231	
	46,75	53,25	100	
Ejerbolig	3.212	3.765	6.977	
	46,04	53,96	100	
Andelsbolig	311	291	602	
	51,66	48,34	100	
Lejebolig	1.252	744	1.996	
	62,73	37,27	100	
Total	4.883	4.923	9.806	

Tabel 12. Frivillighed. Antal og procent.

	Ikke-frivillig	Frivillig	Total	***
Bofællesskab	161	73	234	
	68,8	31,2	100	
Ejerbolig	4.646	2.364	7.010	
	66,28	33,72	100	
Andelsbolig	392	213	605	
	64,79	35,21	100	
Lejebolig	1.498	518	2.016	
	74,31	25,69	100	
Total	6.697	3.168	9.865	
	67,89	32,11	100	

Resultater 3: Sammenligning af grupperne med testning af statistisk signifikans

TABEL 13

Fordeling på baggrundskarakteristika og livskvalitetsindikatorer for alle aldre. Fordelt på boligformer. Procent og gennemsnit (gns.).

	Bofællesskab	Ejerbolig	Andelsbolig	Lejebolig	Sig.
<i>Baggrunds karakteristika</i>					
Civilstatus					***
Gift	35.47	75.92	46.27	39.05	
Separeret/Fraskilt	15.81	8.48	16.58	27.27	
Enke/enkemand	37.61	9.79	24.05	20.47	
Aldrig gift	9.83	5.37	12.44	12.32	
Registreret partnerskab	1.28	0.44	0.66	0.89	
Alder (gns.) ¹	71,85	63,93	68,25	66,33	***
Køn					***
Mand	42.74	49.53	37.02	39.24	
Kvinde	57.26	50.47	62.98	60.76	
Selvurderet økonomi (gns.) ²	7,28	7,88	7,50	6,74	***
Selvurderet helbred (gns.) ³	6,57	7,52	6,98	6,51	***
Uddannelse					***
Ingen erhvervsudd.	30.45	16.07	22.50	32.00	
Specialarbejderudd.	3.64	2.49	2.81	2.95	
Efg-, lærlinge-, elevud.	26.36	30.64	27.77	25.40	
Anden faglig udd.	4.55	10.23	10.02	11.63	
KVU	7.73	8.97	8.96	7.76	
MVU	16.82	20.65	17.57	13.54	
LVU	10.45	10.96	10.37	6.72	
<i>Livskvalitets indikatorer</i>					
Frivillighed (gns.) ⁴	0,57	0,59	0,63	0,43	***
Livskvalitet (gns.) ⁵	7,53	7,97	7,79	7,33	***
Ensomhed (gns.) ⁶	1,79	1,00	1,77	2,04	***
Nogen at tale med	94.42	96.27	94.46	91.80	***
Naboer du kun hilser på	70.39	73.63	75.79	83.83	***
Naboer du snakker lidt med	90.56	92.39	92.21	84.10	***
Naboer du kommer en del sammen med	51.93	50.89	46.10	32.85	***
Naboer du er venner med	53.25	53.96	48.34	37.27	***

Anm.: Signifikanstest for kategoriske variable er foretaget med chi2. Signifikanstests for metriske variable er foretaget med ANOVA.

- Alle grupper af boligformer er signifikant forskellig fra hinanden på et *** signifikans niveau.
- Der er signifikante forskelle mellem bofællesskab og henholdsvis ejerbolig og lejebolig. Der er signifikante forskelle mellem ejerbolig og henholdsvis lejebolig og andelsbolig. Der er signifikante forskelle mellem Lejebolig og andelsbolig. Alle på et *** signifikans niveau
- Der er signifikante forskelle mellem bofællesskab og ejerbolig. Der er signifikante forskelle mellem ejerbolig og henholdsvis andelsbolig og lejebolig. Der er signifikant forskel mellem lejebolig og andelsbolig. Alle på et *** signifikans niveau
- Der er signifikante forskelle mellem ejerbolig og lejebolig. Der er signifikante forskelle mellem andelsbolig og lejebolig. Alle på et *** signifikans niveau
- Der er signifikante forskelle mellem bofællesskab og ejerbolig. Der er signifikante forskelle mellem ejerbolig og henholdsvis leje- og andelsbolig. Der er signifikant forskel mellem andels- og lejebolig. Alle på et *** signifikans niveau
- Der er signifikante forskelle mellem bofællesskab og ejerbolig. Der er signifikante forskelle mellem ejerbolig og henholdsvis leje- og andelsbolig. Alle på et *** signifikans niveau

Kilde: SFI's ældredatabase

TABEL 14

Fordeling på baggrundskarakteristika og livskvalitetsindikatorer for personer, der er **77 år eller derover**. Fordelt på boligformer. Procent og gennemsnit.

	Bofælles skab	Ejerbol lig	Andelsb olig	Lejebolig	Sig.
<i>Baggrunds karakteristika</i>					
Civilstatus					***
Gift	24,51	54,27	40,56	29,25	
Separeret/Fraskilt	3,92	3,90	3,89	12,66	
Enke/enkemand	67,65	38,88	51,67	52,07	
Aldrig gift	3,92	2,74	3,89	5,81	
Registreret partnerskab	0,00	0,21	0,00	0,21	
Alder (gns.) ¹	82,20	80,62	81,17	81,08	**
Køn					***
Mand	42,16	47,21	38,33	34,30	
Kvinde	57,84	52,79	61,67	65,70	
Selvurderet økonomi (gns.) ²	7,53	7,95	7,55	7,32	***
Selvurderet helbred (gns.) ³	6,05	6,89	6,75	6,43	
Uddannelse					*
Ingen erhvervsudd.	33,00	31,56	32,58	42,92	
Specialarbejderudd.	4,00	3,36	3,37	3,17	
Efg-, lærlinge-, elevudd.	29,00	28,63	30,34	27,48	
Anden faglig udd.	5,00	7,92	6,18	7,40	
KVU	7,00	6,51	8,99	5,07	
MVU	15,00	13,02	12,36	10,78	
LVU	7,00	9,00	6,18	3,17	
<i>Livskvalitets indikatorer</i>					
Frivillighed (gns.) ⁴	0,47	0,44	0,48	0,30	**
Livskvalitet (gns.) ⁵	7,28	7,82	7,91	7,66	**
Ensom (gns.) ⁶	1,96	1,28	1,91	2,04	***
Nogen at tale med	93,07	95,32	93,18	92,02	-
Naboer du kun hilser på	65,69	71,97	70,56	83,09	***
Naboer du snakker lidt med	89,22	91,46	93,89	84,58	***
Naboer du kommer en del sammen med	57,84	51,05	52,22	36,04	***
Naboer du er venner med	56,44	55,50	57,54	40,29	***

Anm.: Signifikantest for kategoriske variable er foretaget med χ^2 . Signifikantests for metriske variable er foretaget med ANOVA.

1. Signifikant forskel mellem bofællesskab og ejerbolig på et ** signifikansniveau.
2. Signifikant forskel mellem lejebolig og ejerbolig på et *** signifikansniveau.
3. Signifikant forskel mellem ejerbolig og henholdsvis bofællesskab og lejebolig på et *** signifikansniveau.
4. Signifikant forskel mellem ejerbolig og lejebolig på et * signifikansniveau.
5. Signifikant forskel mellem bofællesskab og henholdsvis ejerbolig på et ** signifikansniveau og andelsbolig på et * signifikansniveau.
6. Signifikante forskelle mellem ejerbolig og henholdsvis andelsbolig på et * signifikansniveau og lejebolig på et *** signifikansniveau.

Kilde: SFI's ældredatabase

TABEL 15

Fordeling på baggrundskarakteristika og livskvalitetsindikatorer for personer yngre end 77 år. Fordelt på boligformer. Procent og gennemsnit.

	Bofællesskab	Ejerbolig	Andelsbolig	Lejebolig	Sig.
<i>Baggrunds karakteristika</i>					
Civilstatus					***
Gift	43,94	79,31	48,70	42,13	
Separeret/Fraskilt	25,00	9,20	21,99	31,87	
Enke/enkemand	14,39	5,23	12,29	10,52	
Aldrig gift	14,39	5,78	16,08	14,37	
Registreret partnerskab	2,27	0,48	0,95	1,11	
Alder ¹	63,86	61,32	62,78	61,67	***
Køn					***
Mand	43,18	49,89	36,47	40,80	
Kvinde	56,82	50,11	63,53	59,20	
Selvurderet økonomi ²	6,99	7,86	7,47	6,43	
Selvurderet helbred ³	6,97	7,62	7,08	6,53	
Uddannelse					***
Ingen erhvervsudd.	28,33	13,41	17,90	28,20	
Specialarbejderudd.	3,33	2,33	2,56	2,87	
Efg-, lærlinge-, elevudd.	24,17	30,98	26,60	24,67	
Anden faglig udd.	4,17	10,63	11,76	13,11	
KVU	8,33	9,39	8,95	8,69	
MVU	18,33	21,96	19,95	14,51	
LVU	13,33	11,30	12,28	7,95	
<i>Livskvalitets indikatorer</i>					
Frivillighed ⁴	0,64	0,62	0,70	0,47	
Livskvalitet ⁵	7,72	7,99	7,74	7,23	
Ensom ⁶	1,65	0,95	1,71	2,04	
Nogen at tale med	95,45	96,41	95,00	91,73	
Naboer du kun hilser på	74,05	73,89	78,01	84,07	
Naboer du snakker lidt med	91,60	92,53	91,49	83,95	
Naboer du kommer en del sammen med	47,33	50,87	43,50	31,84	
Naboer du er venner med	50,77	53,72	44,44	36,32	

Anm.: Signifikanstest for kategoriske variable er foretaget med chi2. Signifikanstests for metriske variable er foretaget med ANOVA.

- Der er signifikante forskelle mellem bofællesskab og henholdsvis ejer- og lejebolig på et *** signifikansniveau. Der er signifikante forskelle mellem andelsbolig og ejerbolig på et *** signifikansniveau og andelsbolig og lejebolig på et ** signifikansniveau.
- Der er signifikante forskelle mellem ejerbolig og de tre andre boligformer på et *** signifikansniveau. Der er signifikant forskel mellem lejebolig og andelsbolig på et ** signifikansniveau.
- Der er signifikante forskelle mellem ejerbolig og de tre andre boligformer på et *** signifikansniveau. Der er signifikant forskel mellem lejebolig og andelsbolig på et *** signifikansniveau.
- Der er signifikante forskelle mellem lejebolig og henholdsvis ejerbolig og andelsbolig.
- Der er signifikante forskelle mellem lejebolig og de tre andre boligformer. Ift. Ejer- og andelsbolig er forskellen signifikant på *** niveau. Ift. Bofællesskab er forskellen signifikant på ** niveau.
- Der er signifikante forskelle mellem ejerbolig og de tre andre boligformer. Ift. leje og andelsbolig er forskellen signifikant på *** niveau. Ift. Bofællesskab er forskellen signifikant på ** niveau.

Kilde: SFI's ældredatabase

Resultater 4: Baggrundsvariablenes betydning for livskvalitet og ensomhed

TABEL 16

Fordeling på selvvurderet livskvalitet. Særskilt for forskellige grupper ift. baggrundsvariable. N og procent.

	Dårlig/ Meget dårlig		Nogenlunde		God/ Meget god		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Boligform								
Ejer-, leje- eller andelsbolig	154	1,61	790	8,24	8639	90,15	9583	100
Bofællesskab	7	3,02	23	9,91	202	87,07	232	100
Fødselsår								
1960	38	2,39	148	9,3	1406	88,32	1592	100
1955	38	2,16	166	9,42	1558	88,42	1762	100
1950	20	1,13	127	7,17	1624	91,7	1771	100
1945	20	1,09	111	6,05	1705	92,86	1836	100
1940	17	1,46	101	8,69	1044	89,85	1162	100
1935	17	2,06	74	8,97	734	88,97	825	100
1930	8	1,5	41	7,66	486	90,84	535	100
1925	6	2,01	38	12,75	254	85,23	298	100
1920	3	3,23	18	19,35	72	77,42	93	100
Civilstatus								
Gift	73	1,12	450	6,92	5982	91,96	6505	100
Separeret/ Fraskilt	47	3,68	152	11,9	1078	84,42	1277	100
Enke/ enkemand	23	1,7	133	9,81	1200	88,5	1356	100
Aldrig gift	24	3,3	87	11,95	617	84,75	728	100
Uddannelse								
Ingen erhvervsuddannelse	45	2,50	243	13,52	1509	83,98	1797	100
Specialarbejderuddannelse	4	1,67	27	11,30	208	87,03	239	100
Efg-, lærlinge- elevuddannelse	34	1,30	189	7,25	2384	94,45	2607	100
Anden faglig uddannelse	18	1,95	82	8,89	822	89,15	922	100
Kort videregående uddannelse	14	1,82	48	6,23	709	91,96	771	100
M.l. videregående uddannelse	23	1,37	110	6,54	1550	92,10	1683	100
Lang videregående uddannelse	10	1,12	37	4,16	843	94,72	890	100
Selvvurderet helbred								
Dårligt/ meget dårligt	124	20,33	222	36,39	264	43,28	610	100
Nogenlunde	24	1,12	387	18,11	1726	80,77	2137	100
Godt/ Meget godt	18	0,25	214	3,01	6885	96,74	7117	100
Selvvurderet økonomi								
Dårlig/ meget dårlig	36	20,34	57	32,20	84	47,46	177	100
Nogenlunde	47	4,05	216	18,60	898	77,35	1161	100
God/ Meget god	51	1,24	265	6,45	3790	92,30	4106	100

Kilde: SFI's ældredatabase 2012

TABEL 17

Fordeling på ensomhed. Særskilt for forskellige grupper ift. baggrundsvARIABLE. N og procent.

	Ikke ensom		Ensom		Total	
	N	%	N	%	N	%
Boligform						
Ejer-, leje- eller andelsbolig	8689	90,47	915	9,53	9604	100
Bofællesskab	193	82,83	40	17,17	233	100
Fødselsår						
1960	1431	90,11	157	9,89	1588	100
1955	1595	90,27	172	9,73	1767	100
1950	1625	91,6	149	8,4	1774	100
1945	1709	92,93	130	7,07	1839	100
1940	1066	91,42	100	8,58	1166	100
1935	731	88,39	96	11,61	827	100
1930	457	84,63	83	15,37	540	100
1925	243	80,46	59	19,54	302	100
1920	70	74,47	24	25,53	94	100
Civilstatus						
Gift	6228	95,61	286	4,39	6514	100
Separeret/ fraskilt	1033	80,64	248	19,36	1281	100
Enke/ enkemand	1049	76,91	315	23,09	1364	100
Aldrig gift	610	83,56	120	16,44	730	100
Uddannelse						
Ingen erhvervsuddannelse	1557	86,21	249	13,79	1806	100
Specialarbejderuddannelse	212	88,70	27	11,30	239	100
Efg-, lærlinge- elevuddannelse	2387	91,25	229	8,75	2616	100
Anden faglig uddannelse	808	87,35	117	12,65	925	100
Kort videregående uddannelse	709	91,96	62	8,04	771	100
M.l. videregående uddannelse	1542	91,46	144	8,54	1686	100
Lang videregående uddannelse	834	93,81	55	6,19	889	100
Selvurderet helbred						
Dårligt/ Meget dårligt	422	68,28	196	31,72	618	100
Nogenlunde	1813	84,52	332	15,48	2145	100
Godt/ Meget godt	6681	93,79	442	6,21	7123	100
Selvurderet økonomi						
Dårlig/ Meget dårlig	109	60,22	72	39,78	181	100
Nogenlunde	958	82,16	208	17,84	1166	100
God/ Meget god	3735	90,61	387	9,39	4122	100

Kilde: SFI's ældredatabase 2012

Opsummering tabel 16; baggrundsvariable og livskvalitet:

- **Alder:** Der er en lille sammenhæng mellem alder og livskvalitet. De allerældste respondenter rapporterer noget oftere dårlig livskvalitet.
- **Civilstatus:** Der er sammenhæng mellem civilstatus og livskvalitet. Dem der er gift rapporterer oftere god livskvalitet end dem der er alene.
- **Helbred:** Der er en meget tydelig sammenhæng mellem helbred og livskvalitet. Dem med dårligt helbred rapporterer oftere dårlig livskvalitet.
- **Økonomi:** Der er en meget tydelig sammenhæng mellem økonomi og livskvalitet. Dem der vurderer deres økonomi som dårlig rapporterer oftere dårlig livskvalitet.
- **Uddannelse:** Der er en sammenhæng mellem uddannelse og livskvalitet. Dem med højere uddannelsesniveau rapporterer oftere bedre livskvalitet.
- **Boligform:** Der er en sammenhæng mellem boligform og livskvalitet. Beboere i et bofællesskab rapporterer oftere dårligere livskvalitet.

Opsummering tabel 17; baggrundsvariable og ensomhed:

- **Alder:** Der er en sammenhæng mellem (høj) alder og ensomhed. De ældste respondenter rapporterer oftere ensomhed.
- **Civilstatus:** Der er sammenhæng mellem civilstatus og ensomhed. Dem der er gift rapporterer oftere at de ikke er ensomme end dem der er alene. Især enker og enkemænd rapporterer oftere at de er ensomme.
- **Helbred:** Der er en tydelig sammenhæng mellem helbred og ensomhed. Dem med dårligt helbred rapporterer oftere ensomhed.
- **Økonomi:** Der er en tydelig sammenhæng mellem økonomi og ensomhed. Dem der vurderer deres økonomi som dårlig rapporterer oftere ensomhed.
- **Uddannelse:** Der er en sammenhæng mellem uddannelse og ensomhed. Dem med højere uddannelsesniveau rapporterer sjældnere ensomhed.
- **Boligform:** Der er en sammenhæng mellem boligform og ensomhed: beboere i et bofællesskab rapporterer oftere ensomhed end andre.

TABEL 18

Baggrundsfaktorer, der påvirker hhv. livskvalitet og ensomhed. Lineær regression, OLS

	Livskvalitet	Ensomhed
Boligtype¹		
Ejer-; leje-; andelsbolig	Reference	Reference
Bofællesskab	-0,0815 [-0,331;0,168]	-0,181 [-0,595;0,233]
Køn		
Kvinde	Reference	Reference
Mand	0,0408 [-0,0362;0,118]	-0,144** [-0,273;-0,0150]
Civilstatus		
Gift	Reference	Reference
Separeret/Skilt	-0,235*** [-0,370;-0,101]	1,409*** [1,162;1,657]
Enke/enkemand	-0,0157 [-0,115;0,0836]	1,568*** [1,370;1,767]
Aldrig gift	-0,306** [-0,488;-0,123]	1,404*** [0,059;1,748]
Selvurderet økonomi		
	0,144*** [0,123;0,165]	-0,119*** [-0,155;-0,0827]
Selvurderet helbred		
	0,332*** [0,312;0,352]	-0,217*** [-0,251;-0,184]
Konstant	4,387*** [4,183;4,591]	3,296*** [2,934;3,658]
N	5381	5403
R ²	0,305	0,157

Anm.: 95% confidence intervals in brackets * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001

1. Boligtype som dikotom variabel. Kategori 1: personer, som bor i bofællesskab. Kategori 0: Personer som bor i en ejer-, leje- eller andelsbolig

Kilde: SFI's ældredatabase 2012

Opsummering regressioner (tabel 18):

- Effekten af *boligtype* bliver ikke-signifikant på begge outcomes, når man kontrollerer for andre baggrundsvariable.
- Variable, der har statistisk signifikant effekt på livskvalitet og ensomhed, efter man kontrollerer andre baggrundsvariable er: *civilstatus*, *økonomi* og *helbred*.
- Godt helbred og god økonomi betyder mindre sandsynlighed for ensomhed samt højere livskvalitet. At være skilt eller ugift forudsiger lavere oplevet livskvalitet og højere sandsynlighed for ensomhed. At være en enke/enkemænd betyder større sandsynlighed for ensomhed.

BILAG 1: OPERATIONALISERING OG VARIABLE

TABEL. BILAG _1

Beskrivelse af baggrundsvARIABLE

Varibel	Variabeltype	Operationalisering
Civilstatus	Kategorisk	1. Gift 2. Sepereret/Fraskilt 3. Enke/enkemand 4. Aldrig gift 5. Registreret partnerskab
Alder	Metrisk	
Køn	Kategorisk	1. Kvinde 2. Mand
Selvurderet økonomi	Metrisk	0. Meget dårlig økonomi 10. Meget god økonomi
Selvurderet helbred	Metrisk	0. Meget dårligt helbred 10. Meget godt helbred
Uddannelse	Kategorisk	1. Ingen erhvervsuddannelse 2. Specialarbejderuddannelse 3. Efg-, lærlinge-, elevuddannelse 4. Anden faglig uddannelse 5. KVU 6. MVU 7. LVU

Kilde: SFI's ældredatabase

TABEL.BILAG_2

Beskrivelse af variable, der er indikatorer for livskvalitet

Varibel	Variabeltype	Operationalisering
Frivillighed ¹	Metrisk	0. Ingen frivillighed 10. Meget høj grad af frivillighed
Aktivitet ²	Metrisk	0. Ingen aktivitet 10. Meget høj grad af aktivitet
Livskvalitet	Metrisk	0. Meget lav grad af livskvalitet 10. Meget høj grad af livskvalitet
Ensomhed	Metrisk	0. Aldrig ensom 10. Ofte ensom
Nogen at tale med	Kategorisk	0. Ingen at tale med 1. Nogen at tale med
Naboer man kun hilser på	Kategorisk	0. Nej 1. Ja
Naboer du snakker lidt med	Kategorisk	0. Nej 1. Ja
Naboer du kommer en del sammen med	Kategorisk	0. Nej 1. Ja
Naboer du er venner med	Kategorisk	0. Nej 1. Ja

1. Spurgt til deltagelse i 16 meget forskellige frivillighedsaktiviteter. Variablen er konstrueret på baggrund af en tælle variabel, der tæller hvor mange frivillighedsaktiviteter man er med i. Denne variable er så omskaleret til at gå fra 0-10.

2. Spurgt til deltagelse i 14 meget forskellige aktiviteter. Variablen er konstrueret på baggrund af en tælle variabel, der tæller hvor mange aktiviteter man er med i dagligt eller ugentligt. Denne variable er så omskaleret til at gå fra 0-10.

Kilde: SFI's ældredatabase